

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D Бізнес, адміністрування та право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D5 Маркетинг
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Економічна теорія. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету спеціальності D5 Маркетинг, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Укладач: Н.О. Рибак. Біла Церква: БНАУ, 2025. 23 с.

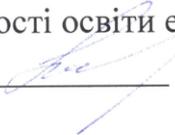
Укладач: канд. екон. наук, доцент Рибак Н.О.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та економічної теорії
(Протокол № 11 від 25 червня 2025 р.)

Завідувач кафедри економіки та економічної теорії,
канд. екон. наук, доцент Світлана БАТАЖОК

Гарант ОП «Маркетинг»,
канд. екон. наук, доцент Ірина ГЕРАСИМЕНКО

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету
(Протокол № 6 від 26 червня 2025 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету,
д-р. екон. наук, професор Ігор ПАСКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» (D5 «МАРКЕТИНГ»)	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»	6
6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7.1. Лекції	7
7.2. Практичні заняття	13
7.3. Самостійна робота	14
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	15
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	16
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Економічна теорія» для денної форми навчання виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 56 години (лекції – 28, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 94 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: D5 Маркетинг	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку		1-й	1-й
Загальна кількість академічних годин – 150		<i>Семестр</i>	
		1-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	28 год.	6 год.
		<i>Практичні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		94 год.	138 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни «Економічна теорія» є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завданням навчальної дисципліни є набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних

ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей процес відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковий освітній компонент «Економічна теорія» базується на знаннях таких дисциплін як: «Математика», «Географія», «Історія», «Громадянська освіта», які вивчались в середній школі.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D5 МАРКЕТИНГ

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК3. Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Р2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

Р4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

Р12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

P13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку

Тема 1.1. Економічна теорія як наука

Тема 1.2. Рушійні сили економічного розвитку

Тема 1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності

Тема 1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші

Тема 1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи

Тема 1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки

Тема 1.7. Капітал підприємства. Витрати виробництва і прибуток

Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин

Тема 2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні

Тема 2.2. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки

Тема 2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл

Тема 2.4. Державне регулювання національної економіки

Тема 2.5. Закономірності формування та сутність світового господарства

Тема 2.6. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство

Тема 2.7. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістові модулі та теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>												
Тема 1.1	11	2	2		3	4	11	1			5	5
Тема 1.2	11	2	2		3	4	11	1			5	5
Тема 1.3.	11	2	2		3	4	10				5	5
Тема 1.4	11	2	2		3	4	11	1			5	5
Тема 1.5	11	2	2		3	4	11		1		5	5
Тема 1.6	11	2	2		3	4	12		1		5	6
Тема 1.7	11	2	2		3	4	12		1		5	6
<i>Разом модуль 1</i>	77	14	14		21	28	78	3	3		35	37
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>												
Тема 2.1	11	2	2		3	4	10	1			4	5
Тема 2.2	11	2	2		3	4	10		1		4	5
Тема 2.3	10	2	2		3	3	10		1		4	5
Тема 2.4	11	2	2		3	4	10	1			4	5
Тема 2.5	10	2	2		3	3	10	1			4	5
Тема 2.6	10	2	2		3	3	11				5	6
Тема 2.7	10	2	2		3	3	11		1		5	5
<i>Разом модуль 2</i>	73	14	14		21	24	72	3	3		30	36
Всього годин	150	28	28		42	52	150	6	6		65	73

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>	
Тема 1.1. Економічна теорія як наука. Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності.	2

<p>Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічні закони, принципи і категорії. Економічні закони. Система економічних законів. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Функції економічної теорії.</p> <p>Практичне значення економічної теорії. Економічна теорія та економічна політика. Економічна політика під час війни та в період післявоєнної відбудови.</p>	
<p>Тема 1.2. Рушійні сили економічного розвитку.</p> <p>Економічні потреби суспільства, їх суть та класифікація. Безмежність потреб. Піраміда Маслоу. Закон зростання потреб та механізм його дії. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.</p> <p>Суть і структура суспільного виробництва. Виробничі можливості суспільства. Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей.</p> <p>Результативність виробництва та її показники. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Основні напрямки підвищення ефективності суспільного виробництва.</p>	2
<p>Тема 1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності.</p> <p>Економічна система: її сутність та структурні елементи. Цілісність, органічність, ієрархічність системи.</p> <p>Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації економічної системи. Структура економічних відносин.</p> <p>Типи економічних систем. Моделі організації національних господарств.</p> <p>Поняття власності. Економічний зміст власності та право власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Місце власності в системі виробничих відносин. Різноманітність форм власності. Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи. Роздержавлення: зміст і форми здійснення. Демоніполізація. Приватизація: зміст, форми і етапи здійснення.</p>	2
<p>Тема 1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.</p> <p>Генезис форм організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Еволюція товарного виробництва: просте, розвинуте, сучасне.</p> <p>Товарна форма продукту. Товар та його властивості. Відмінність товару від продукту. Теорії вартості.</p>	2

<p>Функціонування товарного господарства та його закони. Закон вартості та його функції. Особливості дії закону вартості в сучасних умовах.</p> <p>Теоретичні концепції виникнення і суть грошей. Сутність грошей. Гроші як загальний вартісний еквівалент. Функції грошей та їхня еволюція. Еволюція грошей. Функціональні форми грошей.</p> <p>Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Рівняння Фішера. Грошова система та її види. Засоби регулювання грошового обігу. Сучасна грошова система. Конвертованість грошей.</p>	
<p>Тема 1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.</p> <p>Сутність ринку. Об'єктивні умови його виникнення та характерні риси. Класифікація та види ринків. Механізм ринкового саморегулювання: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція.</p> <p>Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки. Сутність, причини та умови існування. Функції конкуренції. Види конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство.</p> <p>Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Біржі та їх місце в ринковій економіці. Види бірж. Товарна біржа, її функції та класифікація. Фондова біржа та її функції. Біржові індекси. Валютна біржа. Біржа праці та її функції. Служба зайнятості в Україні. Банки та банківська система. Операції банків та їх функції. Типи банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Банківська система України та проблеми її формування.</p>	2
<p>Тема 1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки.</p> <p>Мікроекономічний рівень і суб'єкти господарювання: підприємства (фірми), домогосподарства. Поняття підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємницької діяльності. Суб'єкти, об'єкти та види підприємництва. Дві моделі підприємництва: класична та інноваційна. Нові види підприємництва (венчурний бізнес, інжиніринг, лізинг). Підприємство (фірма) – первинна ланка ринкової економіки. Види підприємств та їх об'єднань в Україні.</p> <p>Економічна сутність домогосподарства. Місце домогосподарств в економічному житті суспільства та їх функції. Доходи домогосподарств, їх джерела та розподіл.</p> <p>Аграрна сфера виробництва та її особливості. Земля як особливий фактор виробництва і об'єкт власності. Земельна власність як основа аграрних відносин. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі. Орендні відносини в Україні.</p> <p>Земельна рента – економічна форма реалізації земельної власності.</p>	2

<p>Монополія на землю як на об'єкт господарювання і диференціальна земельна рента. Механізм утворення диференційної ренти I та диференційної ренти II. Монополія на землю як на об'єкт власності і абсолютна земельна рента. Монопольна рента.</p> <p>Форми господарювання в сільському господарстві та їх особливості в різних країнах. Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.</p>	
<p>Тема 1.7. Капітал. Витрати виробництва і прибуток.</p> <p>Капітал (фонди) – матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг і оборот капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення. Оборот капіталу. Час обороту. Чинники прискорення обороту капіталу в умовах сучасної НТР.</p> <p>Структура капіталу (фондів). Основний капітал (фонди). Фізичний і моральний знос. Амортизація. Норма амортизації. Значення прискореної амортизації в умовах НТР. Капіталовіддача та капіталомісткість. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання. Капітал сфери обігу. Оборотні засоби.</p> <p>Витрати виробництва, суспільства і підприємства. Вартість і собівартість продукції. Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості.</p> <p>Дохід підприємства та його форми. Розподіл прибутку за основними напрямками його використання. Норма прибутку і чинники, що її підвищують. Рентабельність. Норма рентабельності.</p>	2
<p><i>Разом за змістовий модуль 1</i></p>	14
<p align="center">Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</p>	
<p>Тема 2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.</p> <p>Сутність суспільного відтворення та його види. Зміст і типи економічного зростання. Вимір економічного зростання та його темпів. Новий тип економічного зростання. Рушійні сили економічного зростання. Нагромадження та інвестиції. Економічний закон нагромадження. Норма нагромадження.</p> <p>Сталий розвиток. Необхідність забезпечення сталого розвитку України. Суспільний продукт. Натурально-речовий склад та вартісна форма суспільного продукту. Сучасні форми суспільного продукту. Виробництво, розподіл і використання національного доходу.</p> <p>Особливості економічної та соціальної складових стратегії сталого розвитку в умовах війни. Українська економіка в умовах війни. Економічне падіння та економічний розвиток у повоєнний період в Україні. Вплив війни на зайнятість населення України.</p> <p>Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і</p>	2

<p>особливості тіньової економіки в Україні. Національне багатство: сутність, структура та проблеми його відтворення. Природне багатство. Національне багатство України.</p>	
<p>Тема 2.2. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки. Економічна рівновага і циклічність. Циклічність - специфічна форма ринкової економіки. Система економічної рівноваги: рівновага виробництва, розподілу, обміну і споживання. Стійкість економічної рівноваги. Типи економічних циклів. Довгі, середні та короткі економічні хвилі. Циклічний характер суспільного відтворення в ринковій економіці. Економічний цикл, його фази та матеріальна основа. Особливості економічних циклів у сучасних умовах. Антикризове регулювання. Макроекономічна нестабільність економіки України: причини та шляхи виходу з кризи.</p>	2
<p>Тема 2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл. Суть і структура використання національного продукту. Розподільчі відносини як фаза відтворення. Формування доходів населення, їх структура. Форми розподілу доходів у суспільстві. Механізм перерозподілу національного доходу і доходів населення. Вартість життя і сімейний дохід. Бюджет домогосподарства, його структура і використання. Прожитковий мінімум і його види. Рівень та якість життя населення. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту. Диференціація доходів та її межі. Вплив війни на рівень доходів населення України. Поглиблення нерівності в доходах населення в умовах збройної агресії проти України.</p>	2
<p>Тема 2.4. Державне регулювання національної економіки. Державне регулювання як складова частина господарської системи. Економічні функції держави в ринковій економіці. Сучасні моделі державного регулювання економіки. Поняття фінансово-кредитної системи. Сутність і функції фінансів. Фінансова система та її структура Державний бюджет. Доходи і видатки бюджету. Бюджетний дефіцит і шляхи його подолання. Консолідований бюджет. Місцеві бюджети. Фінанси підприємств, їх структура та функції. Податки. Функції та види податків. Принципи побудови податкової системи. Поняття кредитної системи та її структура. Необхідність, сутність та джерела кредиту. Форми, функції та принципи кредиту. Роль кредиту в перерозподілі національного доходу та підвищенні ефективності суспільного виробництва. Позичковий відсоток, його сутність, функції.</p>	2

<p>Тема 2.5. Закономірності формування та сутність світового господарства.</p> <p>Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Поняття світового господарства та етапи його розвитку. Сутність, функції та закономірності розвитку світового господарства. Нерівномірність розвитку окремих регіонів та міжнародна інтеграція. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.</p> <p>Система міжнародних економічних відносин. Світова торгівля, її види та структура. Міжнародна валютна система. Валютний курс. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд і його функції. Вивіз капіталу. Причини та соціально-економічні наслідки вивозу капіталу. Науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили. Причини міжнародної трудової міграції. Основні напрями трудової міграції. Міжнародні фінансово-економічні організації та їх роль у сучасній економіці. Валютні економічні зони.</p>	2
<p>Тема 2.6. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство.</p> <p>Об'єктивні основи зовнішньоекономічних зв'язків України, її геополітичні інтереси. Основні напрями, форми і суб'єкти зовнішньоекономічних відносин України. Природно-ресурсний потенціал. Структура економіки. Експортно-імпортний потенціал України. Торгові партнери. Потреби імпорту.</p> <p>Регіональне співробітництво. Відносини з ЄС. Співробітництво в рамках СНД. Розширення зовнішньоекономічних зв'язків України. Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Проблеми зовнішньоекономічної заборгованості. Залучення іноземного капіталу в економіку України. Відносини з міжнародними економічними та фінансовими організаціями. Роль економічної реформи в інтеграції України у світову економічну систему. Україна і проблеми глобалізації сучасної економіки.</p>	2
<p>Тема 2.7. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток.</p> <p>Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Класифікація глобальних проблем. Сучасні глобальні проблеми. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Паливно-енергетична та сировинна залежність. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Проблема та шляхи скорочення зон зuboжіння, голоду і хвороб у світі. Проблеми роззброєння та мирного використання атому.</p>	2

Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.	
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	14
Всього	28

7.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>		
	Тема 1.1. Економічна теорія як наука.	2
	Тема 1.2. Суспільне виробництво та його структура.	2
	Тема 1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності.	2
	Тема 1.4. Форми організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	2
	Тема 1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.	2
	Тема 1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки.	2
	Тема 1.7. Капітал підприємства. Витрати виробництва і прибуток.	2
	<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	14
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>		
	Тема 2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.	2
	Тема 2.2. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки.	2
	Тема 2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл.	2
	Тема 2.4. Державне регулювання національної економіки.	2
	Тема 2.5. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.	2
	Тема 2.6. Форми економічних відносин у системі світового ринкового господарства.	2
	Тема 2.7. Глобалізація економіки та загально-цивілізаційні проблеми людства.	2
	<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	14
	Всього	28

7.3. Самостійна робота

Назва теми	К-ть ГОДИН
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>	
Тема 1.1. Економічна теорія як наука. Практичне значення економічної теорії.	7
Тема 1.2. Рушійні сили економічного розвитку. Науково-технічний прогрес та його роль у розвитку виробництва.	7
Тема 1.3. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Інтелектуальна власність як складова і особлива форма відносин власності.	7
Тема 1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Теорії вартості. Теорії походження грошей.	7
Тема 1.5. Ринок і механізм його функціонування. Проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні.	7
Тема 1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин.	7
Тема 1.7. Капітал підприємства. Первісне нагромадження капіталу і його особливості в процесі переходу економіки України до соціального ринкового господарства.	7
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	49
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>	
Тема 2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні. Інноваційне оновлення виробничого потенціалу України. Перспективні структурні зміни у національному багатстві України.	7
Тема 2.2. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки. Теорія «довгих хвиль» в економіці.	6
Тема 2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл. Сімейний бюджет: формування і використання.	7
Тема 2.4. Державне регулювання національної економіки. Податки і податкова система в Україні на сучасному етапі.	6
Тема 2.5. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну. Проблеми міграції з України.	7
Тема 2.6. Суперечності економічної інтернаціоналізації	6
Тема 2.7. Сектори глобальної економіки.	6
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	45
Всього	94

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань.

7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Політика та її роль в економічному житті.
2. Основні напрями, пріоритети, методи, важелі економічної політики.
3. Економічна політика під час війни та в період післявоєнної відбудови.
4. Функції держави в сучасній ринковій економіці
5. Соціальна політика держави та соціальний захист населення
6. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави
7. Публічно-приватне партнерство як дієвий механізм взаємодії влади та бізнесу
8. Зародження, становлення та історичний розвиток публічно-приватного партнерства
9. Міжнародні фінансово-кредитні організації в системі світових економічних відносинах.
10. Сучасні особливості вивозу капіталу та міжнародної інвестиційної діяльності.
11. Основні причини міжнародної міграції робочої сили і форми, в яких вона здійснюється.
12. Головні шляхи залучення іноземного капіталу економіки в Україну.
13. Роль зовнішньої торгівлі в економічного розвитку України.
14. Платіжний баланс України та методи його регулювання.
15. Основні форми міжнародного співробітництва України.
16. Визначальне місце наукового потенціалу у сучасному виробництві.
17. Змішана економічна система як мотиваційна модель розвитку суспільства
18. Інтелектуальна форма власності та її захист державою
19. Монополізація економіки та її негативні наслідки
20. Поєднання сталого розвитку та економічного зростання.
21. Перспективи та якість економічного зростання на новому циклі
22. Посилення ролі та значення інтелектуального капіталу на етапі структурних зрушень в економіці
23. Підприємництво як ризикова діяльність, його передумови.
24. Місце державного підприємства у сучасній економіці.
25. Мале та середнє підприємництво як форми активізації населення та стабільності економіки.
26. Джерела утворення та напрями використання прибутку підприємств.
27. Проблеми роззброєння та мирного використання атому.
28. Україна на шляху інтеграції до системи глобальної економіки.
29. Глобальна економічна диференціація

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції-візуалізації, пояснювально-ілюстративний метод, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням творчих завдань; ситуаційних вправ та завдань – індивідуальних та в групах; конференцій; ділових ігор.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Економічна теорія» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування, а також модульних контрольних робіт.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і передбачає обов'язкову присутність студентів. Результати іспиту оприлюднюються під час екзаменаційної сесії.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «Іспит»

Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостій на робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
Іспит	30	30	10	30	100

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, Canva;
2. Методичні рекомендації до виконання практичних, індивідуальних завдань та самостійної роботи.

Технічні засоби:

Лекційна аудиторія: мультимедійний проектор Sony. Комп'ютер AMD Sempron , акустична система Phonic Radio microfon Voto-HDW-606.

Клас для практичних занять: мультимедійний проектор Sony, Intel Core i5 10400 (12 ядер)/ 16GB DDR4 2666MHz / 240 GB SSD / Intel UHD Graphics 630 / HDMI, VGA / монітор 27 дюймів 1920*1080 (16 шт.)

Програмне забезпечення:

MS Windows, MS Office, Firefox, CA ERwin Data Modeler, Visio.

Системи дистанційного навчання: Moodle (teach.btsau.net.ua), Zoom, Safe Exam Browser для проведення іспитів

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Законодавча та нормативно-правова база

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (поточна редакція від 02.04.2020). Відомості Верховної Ради(ВВР). 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна». Документ 2269-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 07.01.2023, підстава 2154-IX (Остання подія Редакція, відбудеться пізніше, підстава 1206-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text>

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності. Документ 159-IX, чинний, поточна редакція

Прийняття від 03.10.2019 (Остання подія. Набрання чинності, відбулась 02.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-20#Text>

4. Закон України «Про захист економічної конкуренції». Документ 2210-III, чинний, поточна редакція. Редакція від 07.05.2022, підстава 17-IX (Остання подія. Редакція, відбудеться 31.03.2023, підстава 2849-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Документ 959-XII, чинний, поточна редакція. Редакція від 07.01.2023, підстава 2154-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

6. Закон України «Про банки і банківську діяльність». Документ 2121-III, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2023, підстава 2465-IX (Остання подія. Редакція, відбудеться пізніше, підстава 2147а -VIII, 2074-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

7. Кодекс законів про працю України. Документ 322-08, чинний, поточна редакція. Редакція від 24.12.2023, підстава 3494-IX (Остання подія . Редакція, відбудеться пізніше, підстава 2937-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

8. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Основна література

1. Анатолій Щетинін. Політична економія. Підручник. ЦУЛ, 2023. 480 с.
2. Володимир Семененко, Дмитро Коваленко, Валерій Бугас, Олена Семененко. Економічна теорія. Політекономія. Навчальний посібник. Центр учбової літератури. 2023. 360 с.
3. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
4. Економічна теорія: навчальний посібник для студентів неекономічних спеціальностей КНУБА / За редакцією доктора економічних наук, професора В. М. Лича. К.: КНУБА, 2023. 134 с.
5. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с.
6. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
7. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В.Мочерний та ін.К.: Видав.центр «Академія». Т.2. 2001. 848 с.

8. Кокареєв І.В. Основи економічної теорії : навч. посіб / І.В. Кокареєв. Дніпро: ДДУВС, 2020. 100 с.
9. Ліана Чернобай, Тетяна Ясінська. Економіка Європейського Союзу. Теоретичний та прикладний аспект. Навчальний посібник. В-во: Кондор, 2023. 184 с.
10. Микола Горбач. Економічна теорія. Підручник. ЦУЛ:, 2023. 532с.
11. Сірко А.В.. Економічна теорія. Політекономія. Посібник. Центр учбової літератури. 2023. 448 с.
12. Юрій Ніколенко. Політична економія. Підручник. Центр учбової літератури. 2023. 632 с.
13. Юрій Козак. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. ЦУЛ, 2023. 264с
14. Яворська Ж.Б. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с.

Додаткова література

1. Антоніна Базиліук, Жанна Дерій, Валентина Концева, Інна Хоменко. Економічна теорія. Практикум. Центр учбової літератури. 2023. 312 с.
2. Базові дефініції з економіки: навчальний посібник / П.І. Юхименко та ін. Біла Церква, Білоцерківський навчально-виробничий комплекс «Освіта», 2018. 260 с.
3. Базиліук А.В. Економічна теорія. Практикум: навчальний посібник / Базиліук А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. К.: «Центр учбової літератури» 2020. 312 с.
4. Варченко, О., Варченко, О., Драган, О., Ткаченко, К., Рибак, Н., & Зубченко, В. (2024). «ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ» В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3 (56), С. 75-85.
5. Віктор Пинзеник. Популярна Економіка. Як зрозуміти економіку та полюбити її. В-во: Брайт Букс, 2023. 248 с.
6. Державно-підприємницьке партнерство в умовах формування інституціонального порядку децентралізації: монографія / П.І. Юхименко, О.А. Шуст, Т.М. Димань та ін. За заг. редакцією д.е.н., професора Шуст О.А. Біла Церква: БНАУ, 2022. 464 с.
7. Джеремі Міллер. Правила інвестування Воррена Баффета. Як зберігати та примножувати капітал. Переклад: Євген Мірошніченко. Видавництво: Book Chef, 2023. 320 с.

8. Дмитро Бураков. Що порібно знати українцям про економіку. В-во: Куркуль, 2021. 384 с.
9. Dragan O., Tertychna L., Rybak N. Modern level of human capital of the Ukrainian enterprises in the conditions of technological spreads. *New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges : collective monograph VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship*. Sofia. Bulgaria: VUZF Publishing House «St. Grigorii Bogoslov», 2020. 309 p.
10. Ернст Заграва. Політекономія бунтів, або як країни підіймали свої економіки, причини успіхів і невдач. В-во: АДЕФ Україна. 2022.
11. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.
12. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: підручник / П.І. Юхименко, О.А. Шуст, Т.М. Димань та ін. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора Шуст О.А. – Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 536 с.
13. Ліана Чернобай, Тетяна Ясінська. Економіка Європейського Союзу. Теоретичний та прикладний аспект. Навчальний посібник. В-во: Кондор, 2023. 184 с.
14. Мостовенко О.О., Зінченко М.М. Особливості ринку праці в Україні під час 15 війни. Просторовий розвиток: Науковий збірник / Головн. ред. О. Ковальчук. – К., КНУБА, 2023. – Вип.6. С.360-368 DOI 3:<https://doi.org/10.32347//2786-7269.2023.5>
15. Olha VARCHENKO, Yuliia GALCHYNSKA, Marat IBBATULIN, Dmytro KRYSANOV and Nadiia RYBAK, «Financial and Economic Aspects of Formation of Biofuel Supply Chains to Ukraine» Proceedings of the 35th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-4-0, 1-12 April 2020, Seville, Spain, p. 8647-8661.
16. Однорог М.А., Рибак Н.О., Півторак М.В., Малишко І.Ю., Котлінський О.А. Аграрний сервіс в АПК як фактор потенціалу і розвитку підприємств ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД. 2024. №5. С.120-125.
17. Однорог М.А., Рибак Н.О., Побережний А.М., Романчук В.В., Іванець Р.А. Потенціал розвитку промислового підприємства // Агросвіт. 2025. №7. С.92-97.
18. Petro Y, Svitlana B, Nadiia R, et al. (2024). Problems of the transition of the Ukrainian economy to a «green economy» based on sustainable technological change. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*. 8 (5): 3561.

19. Rybak N.O., Drahan O.O. Pension system reform in Ukraine «SWorld Journal», Issue №9. Part 2 September 2021. P.23-27.

20. Розвиток інноваційного бізнесу: підручник / Юхименко П.І., Шуст О.А., Димань Т.М. та ін. За заг. ред.. д.е.н., професора Шуст О.А. Київ. Центр учбової літератури, 2023. 476 с.

21. Тертична Л.І., Рибак Н.О. Міграційна складова в системі менеджменту персоналу підприємства. *Менеджмент організацій і адміністрування: теорія та практика* : колект. монографія / за ред. проф. Н.С. Скопенко, проф. О.І. Драган. Київ : Кафедра, 2020. 404 с.

22. Формування конкурентоспроможності агропідприємства в умовах екологізації та нового технологічного укладу аграрного виробництва. П.І. Юхименко, О.А. Шуст, Т.М. Димань та ін. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора Шуст О.А. Біла Церква: БНАУ, 2024. 552 с.

23. Шуст, О., Варченко, О., Гринчук, Ю., Крисанов, Д., Рибак, Н. (2022). Обґрунтування джерел фінансування аграрних закладів вищої освіти. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 116-124.

24. Шуст О.А., Гринчук Ю.С., Рибак Н.О. Моделі фінансування діяльності закладів вищої освіти / О.А.Шуст, Ю.С. Гринчук, Н.О. Рибак // Економіка та управління АПК. 2021. №2. С.119-130.

25. Економічна теорія. Методичні вказівки для практичних занять і самостійного вивчення дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань Д «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D5 «Маркетинг» / Укладач: Н.О. Рибак. Біла Церква: БНАУ, 2025. 88 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економіки www.me.gov.ua
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. www.nbuv.gov.ua
2. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет: веб-сайт. URL:www.lawukraine.com.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: веб-сайт. URL:www.ukrstat.gov.ua.
4. Офіційний сайт інституту глобальних стратегій: веб-сайт. URL: www.igls.com.ua.
5. Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій: веб-сайт. URL: www.ier.kiev.ua.
6. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин : веб-сайт. URL:www.iweir.org.ua.

7. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
8. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень: веб-сайт. URL: www.niss.gov.ua.
10. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua.
11. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
13. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>
14. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>
16. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
17. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
18. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf